

ПІДВИЩЕННЯ МОТИВАЦІЇ СТУДЕНТІВ ДО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У НЕЛІНГВІСТИЧНОМУ ВНЗ

Тетяна Рідель (м.Суми, Україна)

Слово «мотив» часто використовують для позначення таких психологічних явищ як прагнення, бажання, задум, страх і інших, які відображаються в людині у вигляді готовності до діяльності, що веде до певної мети [3, с. 71]. Діяльність людини спрямовується безліччю мотивів, сукупність і внутрішній процес взаємодії яких називається мотивацією.

Мотивація – це спонукання до дії сукупністю різних мотивів, створення конкретного стану особистості, який визначає, наскільки активно і з якою спрямованістю людина діє в певній ситуації [3, с. 71]. Коли згадуємо про мотивації студентів, то ми говоримо про їх бажання, прагнення брати участь у процесі навчання.

Проблема мотивації у вивченні іноземної мови, на думку М. Роста [2], є важливою. І в дійсності проблеми у мотивації виникають хоча б тому, що: 1) немає великих можливостей включити студентів в середовище спілкування іноземною мовою; 2) немає достатньої кількості носіїв мови, з якими можна було б спілкуватися; 3) у суспільстві не склалося стійкого переконання у необхідності вивчати іноземні мови. З огляду на інші причини студент повинен мати просто екстраординарну внутрішню і зовнішню мотивацію, щоб вивчати іноземну мову. Не дарма К. Еймс наводить цитату Т. Белла: «Є три речі, про які ви повинні пам'ятати в освіті. Перша річ – мотивація. Друга річ – мотивація. Третя – мотивація» [1].

Мотивація визначається як орієнтація на цілі. Ця орієнтація може бути позитивною, негативною або амбівалентною (двоїстою). Можна сказати, що мотивація забезпечує джерело енергії, яка несе відповідальність за те, чому студент вирішив прикласти зусилля, як довго він готовий підтримувати діяльність, як наполегливо він переслідуватиме ціль, наскільки сильно він

відчуває себе пов'язаним з діяльністю [2]. Таким чином, підтримка цього джерела позитивної енергії має велике значення для остаточного успіху у вивченні іноземної мови. Все, що викладач іноземної мови робить на занятті, має в кінцевому рахунку дві мети. Однією з них є подальший розвиток мовленнєвих навичок, а іншою – створення мотивації для продовження навчання.

Говорячи про викладача, слід згадати, що студенти проявляють велику мотивацію до вивчення предмета, якщо викладач їм подобається, ніж з тими, хто не подобається. Основною особливістю будь-якого успішного педагога є його особистість. Викладач повинен бути цікавою, привабливою, упевненою і оптимістичною людиною з багатьма творчими ідеями. Він повинен уміти не тільки передавати знання, а й поспілкуватися зі студентами і підтримувати позитивні стосунки з ними.

Ще один момент – це ентузіазм викладача. Якщо він з великим ентузіазмом дає інформацію за темою, студенти будуть більш схильні вірити, що тема має для них значення. Тобто ентузіазм викладача також може мотивувати студентів.

І, звичайно ж, не викликає сумніву той факт, що викладач повинен бути професіоналом своєї справи. Він зобов'язаний постійно розвивати свої мовленнєві навички, вдосконалюватися: спілкуватися з носіями мови, перекладати складні тексти, слухати автентичні аудіо записи та дивитися фільми іноземною мовою, щоб стежити за тенденціями в мові.

Зміст навчання у викладанні іноземної мови повинен бути актуальним і відповідати життєвим потребам студента.

Крім того, позитивні усні схвалення, заохочення і похвала можуть сильно вплинути на мотивацію студентів. Похвала за зусилля може допомогти їм розвинути впевненість у собі. Оцінюючи відповідь студента, ми намагаємося оцінити не тільки знання, уміння і навички, а й прогрес та витрачений час.

Публічні виступи дуже впливають на мотивацію студентів. Страх публічних виступів є поширеною фобією більшості людей. Наші студенти, спілкуючись в невеликих групах, напрацьовують практику публічних виступів, що допомагає їм висловлюватися чіткіше і підвищити самооцінку.

Навколишнє середовище – інший ключовий елемент мотивації студентів. Перш за все, середовище має бути доступним. Викладач може використовувати три основних принципи керівництва – твердий, справедливий, дружній, – викладач повинен створити сприятливу атмосферу на занятті, будучи твердим, послідовним, справедливим і доступним.

Проектна робота під час вивчення іноземної мови може стати тим фактором, який створить позитивне емоційне і пізнавальне середовище. Формуючи невеликі проектні групи, до складу яких входять як сильні студенти, так і з середнім рівнем підготовки, ми включаємо в роботу всіх учнів.

Спеціально розроблена система вправ, виконуючи які студенти відчували б результат своєї діяльності, теж призводить до підвищення мотивації до вивчення іноземної мови у ВНЗ.

Отже, підсумовуючи все вищесказане, можна запропонувати кілька практичних шляхів підвищення мотивації студентів при вивченні іноземної мови.

- Дайте студентам право вибору. Наприклад, дозвольте їм вибрати тип завдання, яке вони зроблять, форму – усну або письмову, переказ тексту або діалог за темою, що вивчається.

- Визначте цілі і критерії. Студенти некомфортно почувають себе у групі, виконуючи завдання, якщо немає чітко визначених цілей, і вони не ознайомлені з критеріями вашої оцінки їх роботи. Студенти хочуть і повинні знати, що від них очікують, щоб залишатися мотивованими. На початку року визначте чіткі цілі, правила і ваші очікування від студентів, щоб не виникало ніякої плутанини в період занять і сесійний період.

- Створіть сприятливе середовище. Безумовно, студенти повинні розуміти, що існують певні наслідки їх дій або бездіяльності. Однак набагато більше мотивують студентів позитивні установки, похвали, схвалення, ніж погрози про те, що буде, якщо дії не будуть виконані. Коли викладачі створюють безпечне, сприятливе середовище для студентів, підтверджуючи свою віру в здібності

студента, а не роз'яснюють наслідки, студенти мають набагато більше шансів отримати і зберегти мотивацію для виконання роботи.

- Запропонуйте різнопланові види роботи. Не всі студенти будуть реагувати на заняттях однаковим чином. Для деяких практичний досвід краще. Інші можуть любити читати книги або працювати в групах. Для того, щоб зберегти мотивацію у всіх студентів, чергуйте ваші заняття так, щоб вони при різних перевагах зосереджувалися на речах, які вони люблять найбільше. Це допоможе студентам продовжувати співпрацю і залишатися сфокусованими.

- Використовуйте позитивну конкуренцію. Конкуренція в аудиторії не завжди негативне явище, в деяких випадках вона може мотивувати студентів докладати зусиль і працювати, щоб досягти успіху. Дружній дух суперництва в вашій групі можна пробудити через групові рольові ігри, пов'язані з використанням досліджуваного матеріалу, через мікроконференції з підготовкою презентацій.

- Пропонуйте винагороду. Кожен любить отримувати нагороди, а можливість студентам заробити їх є відмінним джерелом мотивації. Такі речі, як книга іноземною мовою, перегляд фільмів або просто похвала і комплімент на занятті, можуть змусити студентів працювати і дійсно прагнути досягнення мети. Вивчіть особистості і потреби ваших студентів, щоб визначити відповідні заохочення для вашої групи.

- Дайте студентам відчути відповідальність. Скажімо, під час опитування чи обговорення тексту за темою вислухайте найбільш сильних студентів і призначте їх відповідальними за оцінювання решти групи. Такого роду відповідальність є відмінним способом, щоб скоординувати співтовариство і посилити у студентів почуття мотивації.

- Дозвольте студентам працювати разом.

- Хоча не всі студенти будуть сповнені ентузіазму, маючи можливість працювати в групах, багато хто визнає це досить позитивним, щоб спробувати вирішити проблеми спільно, проводити експерименти і працювати над проектами з іншими студентами. Соціальна взаємодія може змусити їх

мотивувати один одного, щоб досягти поставленої мети. Викладачі повинні переконатися, щоб групи були збалансовані і справедливі.

- Будьте ентузіастом своєї роботи. Один з кращих способів, щоб ваші студенти залишалися мотивовані – це поділитися своїм ентузіазмом. Коли ви самі захоплені процесом роботи і навчання, студенти будуть підживлюватися вашою енергією.

- Допоможіть студентам знайти внутрішню мотивацію. Вони мають бути здатні генерувати свої власні мотивації.

- Встановлюйте високі, але досяжні цілі. Студенти повинні прагнути до певного рівня володіння іноземною мовою, і мають бути впевнені, що з вашою допомогою досягнуть цього рівня.

- Встановіть зворотній зв'язок і пропонуйте студентам можливості для вдосконалення.

- Відстежуйте прогрес. Студентам може бути важко побачити, наскільки далеко вони зайшли у вивченні предмету, особливо якщо предмет дається нелегко. Тому необхідно вербально озвучувати прогрес кожного студента, показуючи йому, чого він досягнув.

Здається, завдяки цим практичним пропозиціям, викладачі іноземної мови зможуть підвищити в майбутньому і вже підвищують зараз мотивацію студентів до вивчення іноземних мов.

Список літератури

1. Carol A. Ames. What teachers need to know [Електронний ресурс] // http://www.unco.edu/cebs/psychology/kevinpugh/motivation_project/resource/s/ames90.pdf.
2. Michael Rost. Generating Student Motivation. Michael Rost Series Editor of World View [Електронний ресурс] // www.longman.com/worldview.
3. Ребрин Ю.И. Управление качеством: учебн. пособие. – Таганрог: Издательство ТРТУ, 2004. – 174 с.